

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošti, hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 25-52.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 14. novembra 1935.

Štev. 117.

Beograd in velesojem

Po silnem fiasku, ki ga je doživel letos beograjski gospodarski teden, da so morale vse beograjske uglednejše gospodarske ustanove javno proglasiti, da niso imele s tem tednom nobenega posla, je sedaj »Politika« prva objavila članek, v katerem se zahteva ustanovitev velesoja v Beogradu. Ker se takšne in podobne zahteve dostikrat ponavljajo in ker so navadno vsaj indirektno zvezane z ostjo proti ljubljanskemu velesojem, je treba, da se tudi v naši javnosti izreče o tej zahtevi odločna in odkrita beseda.

Takoj uvodoma moramo poudariti, da seveda nima nihče v Sloveniji prav ničesar proti temu, če si Beograd z lastnimi sredstvi ustanovi velesojem. Toda stvar je v tem, da je zahteva po ustanovitvi beograjskega velesoja vedno vezana tudi z zahtevo, da se izvede ta ustanovitev na račun države. Vsa država bi morala po tej zahtevi prispevati, da bi Beograd dobil svoj velesojem. Proti tej zahtevi pa moramo nastopiti z vso odločnostjo, ker je Beograd od države dobil že toliko podpor in toliko pomoči, da bi si pač sam mogel zgraditi svoj velesojem, če bi obstajale v Beogradu stvarne in dejanske potrebe po velesojem. Ker teh potreb ni, zato so tudi dosedaj propadli vsi poskusi za ustanovitev velesoja v Beogradu in zato so bili vsi veliki zneski, ki jih je v ta namen država že dala, nič drugega ko stran vržen denar.

Kadar se iz Beograda utemeljuje potreba velesoja v Beogradu, se vedno poudarja znamenita zemljepisna lega Beograda, ki leži ob dveh glavnih rekah in ki je veliko križišče železnice. Člankar v »Politiki« pravi celo, da mora biti ustanovljen velesojem v Beogradu, ker leži Beograd na veliki mednarodni poti London—Pariz—Carigrad. Kakor se ta argument navidezno imenitno sliši, pa je v resnici silno neresen in prazen. Kajti velika mednarodna pot London—Pariz—Carigrad ni v resnici nič drugega ko par potnikov, ki se vozijo z orient-ekspresom in ki imajo le izjemoma opravka z gospodarskimi posli. Več ko drzna je misel, da bi se zaradi velesoja v Beogradu promet na tej železniški zvezi povečal tudi le v najmanjši meri.

A tudi zaradi lege ob plovnih rekah še ni nastal noben velesojem, kajti če ni ob teh rekah tudi velike industrije ali če ni tu velikih trgovskih središč, potem tudi za velesojem ni nobenih pravih razlogov. Člankar v »Politiki« pa celo sam pravi, da je Beograd danes brez industrije in brez trgovine in da je le še navadno uradniško mesto. Če pa ni industrije in trgovine, pa tudi ne more biti velesoja, ker — kaj pa naj bi razstavljali na tem velesojem? Ali samo tuje blago? V tem primeru pa ne bi bil beograjski velesojem nič drugega ko velika propagandna prireditev za tuje industrialce. To propagando pa naj plačuje naša država? Mislamo, da nam moka pritrđiti vsak, če pravimo, da si naj tako propagando le plačujejo tuji sami.

Poleg industrije in trgovine, ki je v kraju z velesojem, pa je važna tudi zemljepisna lega kraja, a iz čisto drugih vidikov, kakor pa si jih predstavlja člankar v »Politiki«. Kako je kakšen kraj dostopen tuju, to je odločilnega pomena za pomen in važnost velesoja in v tem pogledu je lega Ljubljane neprimerno boljša od one Beograda. Ljubljanski velesojem more obiskati tuje kar mimogrede, če pa gre v Beograd, pa izgubi najmanj poldrug dan. V tem času pa more obiskati neprimerno važnejše velesoje, katerih pomena beograjski pač nikdar ne bo dosegel. Lega na meji čma namreč tudi svoje prednosti.

Pa še nekaj je treba za ustanovitev velesoja in mislimo, da sežemo s tem v jedro vsega vprašanja. Za ustanovitev velesoja je treba poštvalnosti, strokovne sposobnosti in veselja do ustvarjajočega

dela. Te lepe lastnosti so imeli ustanovitelji ljubljanskega velesoja, zato je bil ljubljanski velesoj ustanovljen in zato se je vzdržal tudi v časih najtežje krize. Te poštvalnosti pa nima oni Beograd, ki se zanaša le na državno pomoč in v katerega spada očitno tudi člankar »Politike«, ko piše, da ima Beograd vse pogoje za velesojem že zato, ker ima primeren prostor za velesojem.

Čprav je naravnost neverjetno, kako more biti objavljen v največjem dnevniku Jugoslavije tako vzorno otroški razlog, je vendar treba ustaviti se pri tem razlogu, ker kaže, da bi hotel del Beograda živeti le na račun države. Kakor pa smo vsi za to, da je naša prestolnica lepa in moderna in kakor se za to tudi ne upiramo, če dobi Beograd več ko druga mesta, pa moramo enako odločno reči, da je dobil Beograd doslej od države že toliko, da mu

je tako dostikrat segla pod pazduho, da bi se že enkrat mogel navaditi hoditi sam po svojih nogah. Ne bomo omenjali vse ono, kar je storila država v prejšnjih letih, temveč omenimo naj samo tri stvari iz letošnjega leta, pa bo dovolj podprta naša trditve. Pred nekaj dnevi je bil odprt tramvajski promet na novem Zemunskem mostu, v nedeljo je bil odprt Pančevski most, ki je veljal več ko 470 milijonov in v letošnjem proračunu je za beograjsko pristanišče znatno več ko za vsa naša obmorska pristanišča.

To je pač zadosten dokaz, da je dobil Beograd od države že toliko, da bi si mogel tudi sam pomagati naprej. Zato pa, če hoče Beograd svoj velesojem, naj si ga tudi postavi z lastnimi sredstvi. Nobene državne subvencije pa več za beograjski velesojem, ker je bilo v ta namen zapravljene že dovolj denarja.

Uvoz obrtniških izdelkov

Zanimiva anketa med mariborskimi trgovci

Zbornica za TOI v Ljubljani je zbrala za konferenco zbornice v Osijeku med drugim tudi podatke o uvozu takih izdelkov, ki se izdelujejo v naši državi v zadostni količini ali pa bi se lahko izdelovali. Pri tem je mislila Zbornica predvsem na našo malo in srednjo produkcijo, ki danes jako trpi zaradi pomanjkanja dela in naročil. Na ta način bi se ustvarile tudi nove možnosti za zaposlitev domačega obrtnika. Na zbornični poziv je sedaj izvedlo Združenje trgovcev za mesto Maribor med svojimi članstvom nekako anketo, ki je dala prav zanimive rezultate. O naši domači produkciji so izrekli mariborski gospodarski krogi naslednjo sodbo:

Modno blago: Večina tega blaga se izdeluje v tuzemstvu, v kolikor pa se kljub domačim zalogam še uvažuje, je pa vzrok ta, ker je okusnejše in lepše izdelano ter tudi s carino ni nič ali pa komaj nekoliko dražje, kakor domače blago. Uvažuje pa se v večji meri samo industrijsko blago.

Manufaktura: Tudi za to stroko velja isto, kar je bilo povedano za modno blago: uporabljajo se po večini domača blaga, uvažajo pa samo finejše vrste zaradi lepše izdelave. Preprostejša roba (tkanine, pletenine iz obrtnih poslovalnic) se kupujejo v tuzemstvu. Rokodelski obrt s pleteninami je v naši banovini že zelo razvit, vendar pa iz trgovskega vidika ne bi kazalo favorizirati ustanavljanje novih takšnih obrtov, ker bi se potem samo še povečalo krošnjarstvo, ki že itak prinaša naši trgovini silno škodo.

Galanterija in kratka roba: V tej stroki se je še do nedavna silno mnogo uvažalo,

danes pa se je uvoz že zelo skrčil, deloma zaradi deviznih težkoč, deloma pa, ker sta se naša industrija, pa tudi obrt prilagodila zahtevam našega trga ter začela s fabrikacijo blaga in jo tudi vedno bolj izpopolnjujeta. Del galanterijske in kratke robe pa se mora še danes uvažati, vendar je to samo industrijsko blago, ki našem obrtu ne škoduje.

Železnina: Skoro 90% tega blaga se izdeluje v naši državi; iz inozemstva uvažamo samo še industrijsko blago in niso domači obrtniki s tem uvozom nič prizadeti.

Trgovina s čevlji in usnjem: Čevlje uvažata danes še edino Bafa. Pač pa se uvažuje usnje v industrijske in prodajne svrhe, ker je cena kljub carini nižja, kakor domačemu blagu, izdelava pa čistejša in lepša.

Trgovina s steklom in porcelanom: Blago se uvažuje izključno iz inozemstva. Je to zgolj industrijsko blago, ki za naš obrt zaenkrat ne prihaja v poštev.

Mmetno in stavbno mizarstvo: Ta stroka uporablja relativno v največji izmeri izdelke domačega obrtništva, kar pa uvažuje, je tudi samo industrijsko blago, ki se pri nas ne more izdelovati (fino ali patentno okovje, specialno orodje, stroji, strojni deli, furnirji itd.).

Kakor je iz navedenih izjav mariborskih trgovcev razvidno, se je uvoz trgovskega blaga omejil že na najnujnejše ter se uvažuje po večini samo industrijsko blago, ki je boljše kvalitete in kljub carini nič dražje, kakor domače. Pri blagu, ki ga izdelujejo naši obrtniki, je uvoz tako minimalen, da skoro ne pride v poštev.

Novi privilegiji

Tvornica aluminija d. d. v Beogradu dobila monopol na proizvodnjo aluminija

Jugoslavija je bogata dežela na boksitu, iz katerega se proizvaja aluminij, nima pa Jugoslavija tvornice, ki bi izdelovala aluminij. Posledica tega je bila, da smo izvažali ogromne količine boksita, uvažali pa aluminij in dobili za skoraj 92.000 ton boksita 10.1 milijona Din, dočim smo plačali za 139 ton aluminija 8.1 milijona Din. V teh številkah je jasno povedano, da smo nujno potrebovali lastno tvornico aluminija.

Izkušnje pa, ki smo jih doživeli pri premoči, bakru, zlatu, cinku, svincu in cementu pa so nas nad vse močno opozarjale, da bomo imeli resnični dobiček od nove tvornice aluminija le, če bo ta v domačih rokah. Kajti od tujih tvornic smo imeli dejansko več škode ko koristi. Naše delavce so plačevali in plačujejo te tuje tvornice slabo in dobro plačo so prejemale nadzorniki, ravnatelji, inženjerji in višji uradniki, ki pa so bili kljub vsem pravilnikom o zaposlitvi tujcev večinoma tuji.

Država pa je zaradi teh tvornic izgubila dohodke od carin, davkov in taks, ker so ta tuja podjetja večinoma tudi privilegirana. Vrh vsega pa gre čisti dobiček teh podjetij v tujino, da se zaradi teh tujih tvornic tudi ne poveča naše narodno premoženje. Ni pa treba posebej naglašati, da je ta dobiček zelo velik.

Iz vseh teh razlogov in na podlagi vseh izkušenj bi bila zato umestna ustanovitev tvornice aluminija samo tedaj, če bi bilo zajamčeno, da bo v domačih rokah. Zato pa bi moralo biti to tudi v uredbi o ugodnostih tvornice aluminija d. d. v Beogradu izrečno navedeno kot pogoj za dosego v uredbi navedenih ugodnosti. V § 4., kjer se govori, da mora znašati kapital družbe najmanj 10 milijonov Din, bi moralo biti dostavljeno, da mora biti od tega kapitala vedno najmanj 51% v domačih jugoslovanskih rokah. Da bi se pri silnih ugodnostih, ki jih je nova tvornica dobila, tudi dobil ta kapital, je več kot gotovo, ker pač tudi

naši domači kapitalisti radi zaslužijo in ne samo tuji. Je pa tudi nepojmljivo, zakaj nekateri mislijo, da smejo imeti od izkoriščanja naših zemeljskih zakladov bogate dobičke le tuji.

Druga napaka nove uredbe pa je v tem, da dovoljuje novi tvornici prevelike dobičke. Mislamo, da daje že § 10. uredbe novi tvornici dovolj velike prednosti, ki ji jamčijo, da ne more z njo nihče uspešno konkurirati. — Po tem paragrafu morajo namreč država in samoupravna telesa nabavljati aluminij le pri novi tvornici v Beogradu, če ni cena tvornice za več ko 15% višja od cene drugih ponudnikov. Za 15% morejo torej biti cene nove tvornice višje in je ta še konkurenčna. Mislamo, da je to že čisto zadostno darilo države katerekoli zasebni delniški družbi!

Kljub temu pa se dovoljuje novi tvornici vrhu tega skoraj popolna davčna prostost. Ni ji treba plačevati ne zgradarine, ne zemljarine, oproščena je vseh taks, državnih in samoupravnih, nadalje vseh samoupravnih doliad, v prvih šestih letih ni treba nadalje plačevati novi delniški družbi ne družbenega davka, ne dopolnilnega davka, ne minimalnega in posebnega davčnega dodatka, tvornici ni treba plačevati ne trošarine, ne carine in tudi trošarine na električni tok je tvornica oproščena. Samo ta zadnja oprostitve pa že daje tvornici tako ugodnostno stališče, da je njen monopolni položaj zagotovljen. Edino od dividend bi plačevala tvornica davek. Samo čuditi se je treba, kje je bil tisti veliki vzrok, da so se tako darežljivo poklonili novi tvornici tako izredni privilegiji.

Končno še nekaj načelnih besed o davčnih privilegijih. Plačevanje davkov spada med temeljne in občne državlanske dolžnosti. Zato mora biti načeloma davčna dolžnost za vse državljanke enaka. Prav gotovo pa enaka za vsa pridobitna podjetja. V državah, v katerih je davčna služba pravilno organizirana, plačujejo zato tudi državna pridobitna podjetja iste davke ko zasebna. To je tudi edino pravilno, ker samo v tem primeru ne občuti davkoplačevalec davka kot osebne krivice. Če pa vidi davkoplačevalec, da postaja nekonkurenčen zaradi davčnih ugodnosti, ki jih uživa njegov konkurent, pa bo pač skušal čim bolj znižati svoje davčne obveznosti. Privilegiji vedno in povsod odpirajo davčni nemorali na široka vrata. To naj bi že enkrat odločujoči gospodje premislili!

In na vse zadnje tudi to: Kaj naj rečeta mali in srednji davkoplačevalec, če vidita, da največja in najbolj dobičkonosna podjetja skoraj ne plačujejo davkov, ker uživajo vse mogoče davčne privilegije?

Mnenja smo, da je odgovor na to vprašanje tako jase in tako močan, da pač nihče davčnih privilegijev pridobitnim podjetjem ne more zagovarjati!

Nepotrebna stavka

Konec stavke v tovarni klobukov »Šestir« d. d. v Škofji Loki

Stavka, ki se je začela 11. oktobra, je zaključena in se je delavstvo vrnilo 11. novembra na delo, ko je uvidelo, da zaželjena zvišanja medz ne bo moglo doseči. Obenem je delavstvo sprejelo kot bazo za kategorizacijo osnutke, ki ga je uprava podjetja že pred stavko predlagala. Brez ozira na splošno gospodarsko škodo, ki je nastala zbog enomesečnega počivanja obrata, in izgubo, ki jo zbog tega utrpel podjetje, so vsega obžalovanja vredni mirni delavci in njihove družine, ki so morale živeti ves mesec brez vsakega zaslužka. Že z ozirom na te nedolžne žrtve bi bilo priporočljivo, da bi se delavski voditelji in samniti svedali svoje osebne odgovornosti v časih medznega gibanja in nagnjenosti k stavki. Več razsodnosti in razumevanja bi navadno moglo preprečiti stavke in s tem obvarovati podjetja in delavstvo popolnoma nepotrebnih izgub.

Seja trgovskega odseka Zbornice za T.O.

V sredo, dne 6. t. m. je bila seja trgovskega odseka Zbornice za T.O. Vodil jo je zbornični podpredsednik in predsednik odseka Konrad Elsbacher iz Laškega. Po njegovih uvodnih navedbah o poteku seje odseka in finančnega odbora, o predlogih za razna imenovanja, kakor v samoupravnih organih delavskega zavarovanja, v častna sodišča pri okrožnih sodiščih, v davčne reklamacijske odbore in dr. je poročal tajnik dr. Pless o važnejših akcijah, ki jih je izvršila zbornica v trgovskih zadevah po zadnji odsekovi seji, ki je bila 6. septembra. Uvodoma je poročal o položaju trgovstva, ki ga zlasti ilustrirajo številke o prijavah in odjavah trgovskih obratov, nato o predlogih, ki jih je napravila Zbornica za ureditev učne in pomočniške dobe v trgovinah, glede uredbe o krošnjarijenju in iskanju naročil pri zasebnih strankah, o akcijah za ureditev razmer v sadni in hmeljski trgovini, glede pravilnika o poslovanju strokovnih odsekov pri združenjih, pravilnika o opravljanju pomočniških izpitov pri združenjih trgovcev, glede izpolnitve stalnega strokovnega sveta za pregled zdravil in o predlogih za zaščito drogerijskih obratov, glede revizije sejm-skih pravic, glede nove uredbe o odpiranju in zapiranju, uporabe avtomatov v trgovinah in javnih lokalih, glede dovolitve olajšav na železnica za trgovske potnike, kakor tudi za prevoz kovčegov trgovskih

potnikov, glede prodajalnic industrijskih podjetij, glede izvoza orehovine, prepovedi izvoza sene in drugih živilskih krmil, glede nakladalnih in razkladalnih rokov, klirinškega prometa, glede cenovnika za zavarovanje valute, glede železniških tarif, voznega reda in dr.

Po poročilu zborničnega predsednika g. Jelačina o proračunu Zbornice za l. 1936. je sledila razprava o položaju trgovskih nadaljevalnih šol in strokovnega nadaljevalnega pouka trgovskih vajencev v splošnem. Glavne misli iz izčrpnega poročila tajnika dr. Plessa objavljamo na drugem mestu.

Obširna je tudi bila razprava, katere so se udeležili vsi zbornični člani glede načrta zakona o gospodarskih zadrugah in o novem trgovinskem zakonu. Oba načrta bosta predmet razprav posebne konference vseh zbornic v državi. Razpravljalo se je o podrobnostih in odobril pravilnik o opravljanju pomočniških izpitov, ki bo poslan vsem združenjem. Tudi to poročilo, ki ga je podal tajnik dr. Pless, objavljamo na drugem mestu.

H koncu se je razpravljalo in sklepalo še o nekaterih obrtnopravnih vprašanjih, o vlogah za pripustitev tujcemcev k izvrševanju trgovine v naši državi, za podelitev državljanstva in dr. Nato je zaključil predsednik Elsbacher sejo.

Strokovno nadaljevalni pouk trgovskega naraščaja

Iz referata dr. Plessa na seji trgovskega odseka

Trgovski vajenci prejemajo pouk v trgovsko-nadaljevalnih, v trgovsko in obrtno-nadaljevalnih ter v obrtnih nadaljevalnih šolah. Posebnih trgovskih nadaljevalnih šol imamo 17. Od teh je 5 trirazrednih, in sicer v Ljubljani, katero obiskuje 213 vajencev in vajenk, v Mariboru (134), v Celju (88), v Ptuj (41) in v Kranju (54). Teh pet trirazrednih trgovskih šol obiskuje torej skupno 530 vajencev in vajenk.

Poleg tega imamo še 12 manjših trgovsko-nadaljevalnih šol, in sicer: V Brežicah, Šoštanj, Trbovljah, Slovenski Bistrici (se ni letos otvorila), Trzinu, Škofji Loki, Murski Soboti, Kamniku, Sevnici, Mariboru okolica (Krčevina), Slovenjgradcu in Novem mestu (se ni letos otvorila). V vseh teh 12 šolah je vpisanih 172 vajencev. Vsi drugi vajenci pohajajo v skupne trgovske in obrtne nadaljevalne šole in splošne obrtne nadaljevalne šole, od katerih imajo nekatere za trgovske vajence posebne oddelke s posebnim učnim programom. Skupno obiskuje te šole 180 vajencev in vajenk.

Ako rekapituliramo ravnokar navedene podatke, vidimo, da je v 5 trirazrednih trgovskih šolah vpisano 530 vajencev, v ostalih 12 trgovsko-nadaljevalnih šolah 172 in v vseh drugih 28 obrtnih nadaljevalnih šolah pa skupno 180, torej obiskuje v celoti nadaljevalni pouk v Dravski banovini 882 trgovskih vajencev in vajenk. Ako upoštevamo, da znaša število vseh vajencev in vajenk trgovske stroke v Dravski banovini 1.501, ostane torej še vedno 619 naraščajnikov, ki ne uživajo nobenega strokovnega nadaljevalnega pouka. Ni dvoma, da se s strani nekaterih združenj ne posveča nadaljevalnemu pouku vajencev in vajenk potrebna pažnja in da bo treba naročiti združenjem, da tej dolžnosti v interesu našega naraščaja in bodočnosti slovenske trgovine v polni meri zadostijo. Vso grajo zaslužijo uprave združenj, ki nadaljevalnemu pouku vajencev ne posvečajo nobene brige, kakor n. pr. uprava Združenja trgovcev na Ptujski gori, ki je na tozadevno vprašanje Zbornice odgovorila, da trgovski vajenci na okolišu združenja ne posejajo nobenih nadaljevalnih šol. Skrb za vzgojo vajencev spada med prvenstvene dolžnosti, ki jih nalaga zakon o obrtnih združenjem, pa bi morale uprave združenj posvetiti izpolnjevanju teh dolžnosti največjo pažnjo.

Nekatere splošne obrtne nadaljevalne šole imajo za trgovinske vajence svoje posebne oddelke, v katerih poučujejo za trgovske vajence specialne predmete, kakor kalkulacijo, knjigovodstvo, korespondenco, trgovsko in menično znanstvo ter dr. V obrtno-nadaljevalnih šolah, v katerih je le malo trgovskih vajencev, se naravno takih izjem ne more delati. V vseh obrtno-nadaljevalnih šolah, katere obiskujejo trgovski vajenci, bi se moral uvesti poseben razred za trgovske vajence. Izdelati bi bilo za te razrede podroben učni načrt, izdati novo trgovsko računico in prirediti novo sodobno trgovsko čitanko s podudarkom trgovske geografije in korespondence. Ako ni mogoče ustanoviti posebnega razreda, naj bi imeli trgovski vajenci po možnosti vsaj svoj oddelek. Najtežji je pa naravno položaj onih vajencev, ki zbog oddaljenosti od šole sploh ne morejo obiskovati strokovno-nadaljevalne šole. Za take vajence bi bilo potrebno prirediti posebne tečaje.

Vprašanje uvedbe pomočniških izpitov za trgovinske stroke

Iz omenjenega referata posnemamo naslednje:

Glede pomočniških izpitov za trgovske pomočnike je ministrstvo za trgovino in industrijo z razpisom z dne 25. aprila t. l. II. št. 38.343/u pojasnilo, da se smejo tudi za pomočnike po trgovinah uvesti v posameznih združenjih pomočniški izpiti, toda samo fakultativno. Obligatorijskih izpitov zakon ne predvideva in zato se jih tudi ne more uvesti.

Kr. banska uprava je k temu pojasnilu ministrstva pripomnila, da načelno ne bo dovoljevala, da se v drugih strokah, za katere ne veljajo obvezni izpiti, vrše ocenjevanja strokovnega znanja. Zato je odredila, da se morajo v primerih, ko bi se izpiti vendar nameravali za takšne stroke uvesti, javiti banki upravi radi končne odločitve. Na to pripombo banske uprave je zbornica naslovila na kr. bansko upravo predstavko s prošnjo, da bi izdala vsaj načelno izjavo, da uvedbi teh izpitov za vajence, ki so sprejeti v uk v trgovinske obrate na podlagi pravilno sklenjene učne pogodbe, načelno ne bo nasprotovala. Zbornica je v tej spomenici podčrtala, da so bili do uveljavljanja novega zakona o

obrtih uvedeni skoraj pri vseh združenjih trgovcev obvezni pomočniški izpiti, ki so v odlični meri vplivali na teoretično in strokovno izobrazbo vajencev, ker so se le-ti iz bojazni, da izpiti ne bi prestali, intenzivneje in z večjo vneto posvetili učenju in praksi v trgovini. Pomočniški izpiti so pa nudili združenju tudi kontrolo glede sposobnosti učnih gospodarjev, katerim je bila poverjena vzgoja vajencev in prav iz rezultatov pomočniških izpitov je izšla marsikatera koristna vzpodbuda in iniciativa za poglobitev strokovnega pouka in izobrazbe trgovskega naraščaja.

Na gornjo predstavko je kr. banska uprava z aktom VIII. No. 1216/2 z dne 24. maja 1935 sporočila zbornici, da nima pomisleka zoper uvedbo fakultativnih pomočniških izpitov pri trgovskih združenjih, vendar s pristavkom, da se združenja izrečno opozore, da opravljeni ali neopravljeni izpiti ne more biti zadržek, da vajenec postane pomočnik in da pomanjkanje takšnega izpričevala ni zadržek pri nastopu obrta.

Zbornica je nato predložila kr. banski upravi načrt pravil o opravljanju pomočniških izpitov v predhodno odobritev, ter je nato prejela od banske uprave pod VIII. No. 1216/3 z dne 23. oktobra 1935 razpis, ki se glasi: »Z dopisom zbornice z dne 27. septembra t. l., št. 13.712 predloženi načrt pravil o opravljanju pomočniških izpitov pri združenjih trgovcev se vrača s pojasnilom, da kraljevska banska uprava nima pomisleka proti njegovim določbam. Če takšna pravila združenja trgovcev sklenejo, jih bo kr. banska uprava odobrila.«

Načrt je nato tudi trgovski odsek v podrobnosti proučil in odobril. Poslan bo vsem združenjem s pripombo, da se izpiti uvedejo pri vseh združenjih.

Državni dohodki in izdatki v septembru

Vsi izdatki drž. uprave so znašali v septembru 613,7, za 429% več, kakor so bili predvideni po proračunu. Zato je tudi ostalo za 34,6 milijona Din drž. obveznosti neplačanih. Najbolj so prekoračili proračun izdatki vrhovne državne uprave, in sicer kar za 4399%. Tudi izdatki za pokojnine so za 1156% višji, kakor pa bi smeli biti po proračunu.

Dohodki pa so znašali le 574,3 milijona ali za 032% manj, kakor določa proračun. Splošni neposredni davki so dali 111,3 milijona (8263% proračuna), posebni davki 48,9 milijona (11802%) in izredni 11,4 milijona ali 8326% proračuna.

Od posrednih davkov so dale (v milijonih Din, v oklepajih odstotkov proračuna): trosarine 78,9 (11841%), takse 89,6 (9741%), carine 61,2 (11301%), monopoli 139,0 (10768%) in razni manjši dohodki 10,6 (8896%).

Izdatki državnih podjetij so znašali 275,9 milijona ali 10239% proračuna, njih dohodki pa 287,1 milijona ali 9459% proračuna.

Milarna in svečarna d. d. v Ljubljani se preseli v Osijek

Milarna in svečarna, d. d. v Ljubljani, ima dne 28. novembra ob 11. v prostorih tvrde Javna skladišča v Ljubljani izredni občni zbor, na katerem se bo razpravljalo o izpremembi pravil ter s tem v zvezi o izpremembi naslova tvrde, njenega prenosa iz Ljubljane v Osijek in izpremembi delokroga družbe. Družba naj bi se po novem imenovala »Saponia«, d. d. v Osijeku. Osnovna glavnica družbe bi se mogla na predlog upravnega sveta povišati od pol na en milijon Din. — Delnice je treba položiti najkasneje 8 dni pred občnim zborom pri Jugoslavenskem d. d. Schicht-Lever v Osijeku ali pri društveni blagajni v Ljubljani, Tyrševa c. 1a/III. Vsakih 25 delnic daje pravico na en glas. O izpremembi pravil se sklepa le s tričetrtinsko večino.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 9. novembra objavlja: Pravila o opravljanju tečaja za dečje negovalke »Domačačinskega združenja« v Beogradu — Odločbo glede proizvodov zavoda »Obilistavo oddelkov državnega sveta — Razne mednarodne konvencije, med njimi seznam držav podpisnic mednarodne konvencije o ureditvi zrakoplovstva — Stavbo oddelkov državnega sveta — Razne razglase sodišč (med njimi 25 dražbenih oklicev) ter drugih uradov in ustanov (med njimi razpis Narodne banke o sprejemu 10 pripravnikov ter bilanco in zaključne račune Ljubljanske kreditne banke za leto 1933. in 1934.).

Politične vesti

Ob silnem zanimanju vse javnosti se je začela v sredo seja skupščine, na kateri so se izvolili skupščinski odbori. Predsednik skupščine se je najprej spominjal pokojnega predsednika čl. parlamenta Bradača, nato pa sporočil, da je vlada predložila celo vrsto mednarodnih konvencij ter zakone o prestopkih, o gospodarskih zadrugah in trgovinski zakon. Nato je bila prečitana dolga vrsta interpelacij. Ob pol enajstih so se začele volitve skupščinskih odborov.

Glasovanje je dalo ta rezultat. Skupno je bilo oddanih 309 glasov in so se udeležili razen poslancev izvenparlamentarne opozicije volitve vsi poslanci. Za vlado je glasovalo 164 poslancev, za opozicijo pa 144. Vlada si je priborila s tem večino v vseh odborih.

Za predsednika finančnega odbora je bil izvoljen bivši minister dr. Kožulj, od Slovencev pa so v finančnem odboru: od vladne liste dr. Koče kot član in dr. Vebler kot namestnik, od opozicije pa Ivan Mohorič in dr. Lovrenčič.

Jugoslovanska vlada je kot prva priznala in najprisrčneje pozdravila obnovo monarhije na Grškem, kakor poročajo grški listi.

Etiopci poročajo o dveh zmagah, ki so jih dosegli njih dobrovoljski odredi proti dvema močnejšima italijanskima skupinama na severni in na južni fronti. Kljub slabi oborožitvi so zaplenili na južni fronti Italijanom štiri tanke in tri oklopne avtomobile. Seveda pa so bile izgube slabo oboroženih Etiopcev v začetku velike.

Abesinci privravljajo ofenzivo, kakor soglasno poročajo vsi evropski poročevalci. Obe zmagi, ki so jih izvojevali Abesinci v zadnjih dneh, so že prvi začetek ofenzive. Tudi italijansko poročilo priznava, da so naletele italijanske čete na močan odpor.

Italijanski vojaški krogi so mnenja, da se more položaj na severnem bojišču na kratko označiti kot mir pred viharjem. Abesinci skušajo izvabiti italijansko vojsko čim bolj med gorovje, kjer imajo že pripravljene svoje postojanke. Tu bi napadli italijansko vojsko od vseh strani. Zato italijanska vojska ne bo prodirla naprej, dokler nima popolnoma vpostavljenih vseh zvez z zaledjem.

V Etiopijo so začele prihajati v zadnjem času tudi velike množice strupenih plinov.

V italijanskem uradnem listu je bil objavljen zakon, s katerim se prepovedujejo trgovinski stiki z vsemi državami, ki bi izvajale proti Italiji gospodarske sankcije. Obenem objavlja uradni list dolg seznam blaga, čegar uvoz je prepovedan.

Predsednik italijanske vlade je odslej pooblaščen, da preneha z objavo aktov in dokumentov o stanju ital. gospodarstva in ital. drž. financ tudi v primerih, ko je njih objava predpisana po zakonu.

Italijanska vlada je prepovedala uvoznikom sprejem blaga iz tujine, če se mora plačati zanj povzetje nad 50 lir. Ta prepoved pa ne velja za blago, ki je bilo odposlano pred 12. novembrom.

Italijanski olimpijski odbor je sklenil, da bo pretrgal vse stike z državami, ki bi izvajale gospodarske sankcije proti Italiji.

Nemški finančni minister Schwerin Krossig je v svojem zadnjem govoru zahteval, da se morajo Nemčiji vrniti njene kolonije v Afriki.

V London je prišel osebni tajnik kneza Starhemberga, ki skuša doseči finančno pomoč za Avstrijo. Neki angleški listi pišejo, da je takšna prošnja naravnost nesramnost v času, ko Avstrija odklanja vsako izvajanje sankcij proti Italiji. Zato je tudi čisto izključeno, da bi Avstrija dobila kakršnokoli finančno pomoč.

Angleški upniki so definitivno odbili predlog avstrijske vlade o odgoditvi za leto dni plačila zaostalega dolga »Creditanstalt« v višini 10 milijonov funtov. Anglija je torej začela izvajati nad Avstrijo svoj finančni pritisk zaradi njene italofilske politike.

Japonska vojska namerava izkoristiti šangajski incident, ko je bil umorjen neki japonski mornar, v nove ukrepe proti Kitajski. Iz štirih provinc na jugu mandžurske države namerava ustanoviti novo »neodvisno« kitajsko državo.

Napetost med Japonsko in Rusijo v zadnjem času močno narašča. Na meji je prišlo že ponovno do bojov med obmejnimi četami. Japonci prevažajo veliko število čet v kraje zapadno od Pekinga. Sovjeti napovedujejo, da bodo Japonci v kratkem proglasili novo cesarstvo na zapadu Mandžurije.

Nemške ladjedelnice so silno zaposlene. Za vlado izdelujejo sedaj ladjedelnice 27 podmornic.

Najnovejši

Telefonski imenik

za območje Dravske direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani oddaja po nižani ceni Din 12— za komad

tiskarna Merkur v Ljubljani, Gregorčičeva ul. 23

Razpisane so volitve v skopljansko zbornico

Trgovinski minister dr. Vrbanić je razpisal volitve v skopljansko trgovinsko-industrijsko zbornico, ki bodo dne 23. februarja.

Volilno telo trgovinskega odseka ima 13 volilnih okrožij. Prvo okrožje, v katerem sta mesti Skopje in Veles, voli 8 svetnikov in 8 namestnikov, od kojih morajo pripadati kolonialno-spencerijski stroki 2 svetnika, po en svetnik pa žitni trgovini, trgovini z živino, manufakturni, železninarsko-gradbeni, denarniški in prometni carinsko posredniški stroki. Vsi drugi okraji volijo po enega svetnika brez ozira na stroko, da ima trgovinski odsek skupno 20 svetnikov.

Volilno telo industrijskega telesa je razdeljeno na 6 volilnih okrožij, od katerih voli prvo okrožje (mesti Skopje in Veles) 7 svetnikov in 7 namestnikov. Od teh morajo pripadati po dva svetnika industriji življenjskih potrebščin, po en svetnik pa lesni, kemični, rudarski, tekstilni in električni industriji. Volilna okrožja 2 do 6 volijo po 1, volilno okrožje 7 pa dva svetnika brez ozira na stroko. Vseh svetnikov tega odseka bo torej 14.

Volilno telo gostinskega odseka ima 7 volilnih okrožij, od katerih voli prvo 5 svetnikov in 5 namestnikov. Od teh morajo pripadati po en svetnik hotelirski, restoranski in kavarniški stroki, dva pa drugim strokam. Druga volilna okrožja volijo po enega svetnika.

Nova zbornica bo torej štela 45 svetnikov, dočim jih je bilo doslej samo 27. Trgovinski odsek bo imel 26 članov, industrijski 14 in gostinski 11 članov. Od vseh svetnikov izvolita Skopje in Veles 20 zborničnih svetnikov.

Sankcije in naš izvoz

Italijanski poslanik na našem dvoru je dal dopisniku agencije Avala izjavo o italijansko-etipskem konfliktu. Posebno vreden je on del njegove izjave, ko govori o italijansko-jugoslovanskih odnosih. Dejal je, da Italija dobro ve, da se Jugoslavija ni mogla upreti izvajanju sankcij, do katerih je zavezana po paktu o Zvezi narodov. Italijanska vlada to resno upošteva. Sicer pa se odnosi med Italijo in Jugoslavijo, ki se gospodarsko dobro dopolnjujeta, vsak dan zboljšujejo. Naš skupni interes zato zahteva, da živimo kot dobri sosed.

»Politika« pa pravi o ev. posledicah izvajanja sankcij naslednje.

Sankcije št. 1 (finančne) ter št. 2. (izvoz orožja) Jugoslavije sploh ne zadevajo. Kar se tiče prepovedi uvoza iz Italije, tudi ne bi bila Jugoslavija dosti prizadeta. Na listi predmetov, katerih izvoz je v Italijo prepovedan (sankcije št. 4), pa ni lesa, živil in mnogih drugih predmetov, ki jih izvažamo v Italijo. Tudi Italija ne bo prepovedala uvoza teh naših predmetov. Konec, govejo živino, rude in druge naše glavne izvozne predmete pa bomo mogli še naprej izvažati v druge države. Po »Politiki« torej zaradi sankcij ne bi naš izvoz dosti trpel.

Kliring z Italijo odpovedan?

Temu malo preveč optimističnemu nazoru pa dostavlja »Politika« še naslednje važno obvestilo:

»Ker se pretrga kliring z Italijo v zvezi z izvajanjem sankcij, bo Italija uvažala les mesto iz Jugoslavije iz Avstrije, kateri bo

še naprej plačevala po kliringu...« Optimistično mnenje »Plotike«, da Italija ne bo prepovedala našega lesnega uvoza, nima zato nobene cene, ker pač Italija po odpovedi kliringa z našo državo sploh ne bo mogla pri nas kupovati. Z italijanskim lesnim trgovcem zato ne smemo več računati!

Treba bo napeti vse sile, da si priborimo nadomestne trge, a v ta namen mora vlada vse drugače podpirati naše lesne izvoznike ko doslej. Tudi izvozne premije postajajo sedaj nujnost.

Kako mobilizirati naš saldo v italijanskem kliringu

»Drvožreč« pripominja, da bi se mogle jugoslovanske terjatve proti Italiji v znatni meri kompenzirati s terjatvami, ki jih ima Italija v Jugoslaviji v zvezi s poslovanjem dveh velikih italijanskih zavarovalnic v Jugoslaviji. Na ta način bi se mogel v znatni meri znižati italijanski deficit.

Na vsak način pa je postalo vprašanje odpovedi kliringa z Italijo sedaj nad vse aktualno in tudi komplicirano in bi bilo zato nujno želeti, da se temu vprašanju posveti čim večja pažnja.

Že v 24 urah

harva. plesira in kemično snati obleke, klobuke itd. škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perile

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8. Telefon št. 22-72.

sedaj Českoslovaška mobilizirati znatne vsote svojih v Rumuniji zamrzlih terjatev.

Turška vlada je odredila, da preide uprava premogovnikov v Zondulaku v državno upravo. Iz tega sklepajo, da namestila turška vlada uvede državni monopol na premog.

Cena petroleja se je dvignila v New Yorku za četrtno centa, ker je potrošnja petroleja narasla letos v primeri z lani za 10 odstotkov. Dvignila pa se bo tudi cena za pogonska ladijska olja.

Palestina potrebuje za izvoz pomaranč nad 8 milijonov zabojev.

Vprašanje ljubljanskega tramvaja

Na današnji seji ljubljanskega občinskega sveta se bo obravnavalo tudi nerazveseljivo vprašanje sanacije Maloželezniške družbe. Kakor so poročali ljubljanski listi, se misli izvesti rešitev tega vprašanja na način, ki prav gotovo javnosti ne bo zadovoljil. Nekateri bi pač hoteli to poglavje olepšati, a je njih prizadevanje čisto zaman. Zato je treba napraviti čist račun in odpisati, kar je izgubljeno. To pa je tudi edino pravilno, kajti če mora Ljubljana kot večinski delničar in upnik nositi največje breme izgube, ni pojmljivo, zakaj bi se morala pardonirati tuja družba, ki itak ni prišla pri ljubljanskem tramvaju prekratko.

Zato čisto mizo in odpisati tudi vso glavnic, če je izguba tako velika!

Uredba o izrednem odpisu davčnih zaostankov

Na podlagi § 63. finančnega zakona za leto 1934/35. je ministrski svet izdal na predlog finančnega ministra naslednjo uredbo o izrednem odpisu davčnih zaostankov.

Čl. 1. — Davčnim zavezancem, ki od dneva objave te uredbe pa do konca februarja 1936 prostovoljno plačajo ves ali del do konca l. 1932. nastalega dolga svojega starega davčnega dolga, za katerega odplačilo jim je bilo dovoljeno odplačevanje v obrokih v smislu § 28. zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih z dne 18. februarja 1934 in v smislu § 49. zakona o proračunskih dvanajstlinah za čas od avgusta 1935 do marca 1936, se odpise del davčnega dolga po tej lestvici:

Letni obrok dolžnega davka do konca l. 1932., ki zapade v letih	se more plačati do konca februarja 1936 s
1936	89%
1937	80%
1938	71%
1939	63%
1940	56%
1941	50%
1942	45%
1943	40%
1944	36%
1945	32%
1946	28%
1947	25%
1948	23%

O znesku odpisanega zaostanka davka obvesti davčna oblast prve stopnje davčnega zavezanca s pripombo, da se more od dneva sprejema obvestila v roku 14 dni pritožiti pristojni finančni direkciji.

Čl. 2. — Izjemoma določila zakona o neposrednih davkih se morejo vplačila davčnega zavezanca do konca februarja na njegovo izrečno zahtevo v prvi vrsti zaračunati po določilu prejšnjega člena za neplačan dolg do konca leta 1932.

Čl. 3. — Podrobnejša določila in navodila za to uredbo bo predpisal finančni minister.

Čl. 4. — Ta uredba stopi v veljavo z njeno objavo v »Službenih Novinah«.

K tej uredbi je bil objavljen tudi poseben komentar, iz katerega posnemamo:

Iz lestvice se razvidi, da se plača tem manj za dolg, čim kasneje bi zapadel dolžni obrok. Kdor n. pr. do konca februarja 1936 plača zaostale davke, bo plačal za 100 Din davka, ki zapade v plačilo, l. 1948. samo 23 Din. Če je bil kdo dolžan 1.300 Din, potem more s takojšnjim plačilom plačati ta dolg s 638 Din, kar mu država izbriše 662 Din davka. Če kdo ne bi mogel plačati do konca februarja vsega dolga, more plačati le nekaj obrokov in davčne oblasti mu bodo izbrisale dolžne obroke po gornji lestvici.

Dvomimo pa, da bo imela nova uredba oni finančni efekt, ki se pričakuje.

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 8. novembra navaja te izpremembe (vse številke v milijonih Din):

Skupna zlata in devizna podloga se je povečala za 5.1 na 1.438.8, in sicer se je povečalo zlato v blagajnah za 3.8 na 1.294.1, zlato v tujini pa za 8.7 na 97.5, dočim se je devizna podloga zmanjšala za 7.4 na 45.05.

Devize, ki ne spadajo v podlogo, so se povečale za 10.4 na 272.9, vsota kovanega denarja pa za 11.9 na 259.6.

Posojila so padla za 9.9 na 1.812.4, in sicer so padla menična posojila za 7.8 na 1.546.6, lombardna pa za 2.07 na 265.7.

Obtok bankovcev se je znižal za 39.1 na 4.877.2, povečale pa so se obveznosti na pokaz, in sicer za 69.2 na 1.329. Obveze z rokom so padle za 1.05 na 178.8.

Skupno zlato in devizno kritje znaša 29.74%, samo zlato pa 26.79%.

Odlog plačil je dovoljen

Hranilnici in posojilnici v Preseerju na 3 leta od 18. oktobra dalje. Za stare vloge plačuje hranilnica 2% obresti.

Hranilnici in posojilnici v Št. Janžu za šest let od 18. oktobra dalje. Za stare vloge plačuje hranilnica 2% obresti.

Posojilnici v Vojniku za 6 let, začeni s 16. oktobrom. Za stare vloge plačuje posojilnica 2.5% obresti.

Hranilne vloge v dveh največjih avstrijskih bankah so v preteklem mesecu nazadovale za 2.5 milijona šilingov.

Novi belgijski proračun predvideva 10 tisoč 422 milijonov frankov dohodkov in 10 tisoč 402 milijona izdatkov.

Zlati zaklad Poljske banke se je v oktobru znižal od 466.5 na 453.7, devizni pa od 27.1 na 17.3 milijonov zlotov. Kritje se je zato znižalo od 44.91% na 42.04%.

Konkurzi in prisilne poravnave

Potrjena je poravnava mesarice Marije Sever v Ljubljani.

Potrjeni sta poravnavi, ki sta jih sklenila s svojimi upniki instalater Edvard Ditrich v Murski Soboti in trgovec Josko Lovrek v Gotovljah pri Žalcu. Slednji plača 50% kvoto v 16 mesečnih obrokih.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 13. novembra objavlja: Ukaza o sklicanju senata in narodne skupščine, razglas o razpisu obč. volitev v občini Jezica — Odločbo o sejmških in tržnih pravicah v brežiškem okraju — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Občinske davščine v Jugoslaviji

so v Ljubljani relativno najvišje

V »Beograjskih Obč. Novinah« je objavil dr. Aranitović obširno razpravo o proračunih mestnih občin. Posebno zanimiv je pregled občinskih davščin, ki ga podaja avtor. Iz tega pregleda je razvidno, da je Ljubljana med vsemi jugoslovanskimi mestst obdarjena relativno z najvišjimi občinskimi dajatvami. To jasno dokazujejo naslednje številke, sestavljene po proračunih mestnih občin za l. 1935/36.

	davčno breme v milijonih Din	povprečno na glavo prebivalca dinarjev
Ljubljana	34,5	577,60
Beograd	118,1	494,50
Zagreb	88,1	474,50
Osijek	18,4	456,00
Maribor	14,3	431,90
Dubrovnik	7,4	395,10
Split	15,9	363,10
Sarajevo	22,8	291,90
Banja Luka	5,3	237,50
Subotica	23,8	237,40
Skopje	15,6	227,67
Niš	5,5	155,50
Bitolj	4,6	137,80

Iz te tabele se jasno vidi, da je ljubljansko prebivalstvo najbolj obremenjeno z občinskimi davščinami v vsej državi. Če se upošteva, da Beograd ne plačuje nikakih banovinskih doklad in da opravlja mnoge posle za Beograd država, dočim jih morajo drugod opravljati banovine, potem postaja razmerje med samoupravnimi davščinami v Beogradu in Ljubljani še bolj krivično. Pri tem pa niti posebej ne poudarjamo velikanskih investicij, ki jih je država napravila v Beogradu in ki so dale vsemu prebivalstvu prav znaten zaslužek. Če mimogrede bodi tu opozorjeno na most čez Savo in Zemun, na most čez Donavo v Pančevu in na velikanska dela v beograjskem pristanišču. Če bi pa vse to še upoštevali, potem bi bila slika davčne obremenitve Ljubljane še težja.

Zanimivi so tudi podatki o dohodkih mestnih podjetij v posameznih mestih. Primeroma ima največ dohodkov od mestnih podjetij Maribor, na drugem mestu je Beograd, na tretjem Ljubljana in na četrtem Zagreb. Od vseh mestnih dohodkov odpade v Mariboru na fiskalna bremena samo 30,8%, dočim se ta odstotek zviša v Beogradu na 38%, v Zagrebu na 42,5%, v Ljubljani na 47%, v Osijeku na 56,9% in v Subotici na 71,1%.

Absolutno ima največji čisti dohodek od mestnih podjetij Zagreb, ki dobi po proračunu od svojih podjetij 17,4 milijona, dočim dobi Maribor 7,2, Ljubljana 6,1, Beograd pa 5,8 milijona Din. Od vodovo-

da ima Ljubljana 3,2 milijona čistega dobička, dočim pa se ponaša Beograd pri vodovodu s 5,8 milijona Din izgube.

Dr. Aranitović navaja nadalje, da je občinska obremenitev v nekaterih mestih večja ko državna, ki znaša povprečno na glavo prebivalca samo 357 Din. Ta konstatacija je sicer točna, vendar pa bi postala šele povsem utemeljena, če bi statistika tudi navedla, koliko morajo posamezne mestne občine izdajati za šolstvo, za policijo in za posle prenešenega delokroga in koliko plačuje za te izdatke država. Bojimo se, da bi morali zopet pokazati, kako je Beograd favoriziran.

Končno navaja dr. Aranitović še pregled izdatkov mestnih občin za osebne izdatke. Tudi v tem pogledu je Ljubljana na prvem mestu. Tako odpade od osebnih izdatkov v Ljubljani na glavo prebivalca 286 Din, v Osijeku 247, v Beogradu 179, v Zagrebu 168, v Splitu 129 Din, v Sarajevu 122 Din in v Skoplju 77 Din. Osebnih izdatki v Ljubljani so torej na vsak način previsoki.

Zunanja trgovina

Promet v splitski luki je v zadnjem času začel padati, ker je izvoz zbog skorajšnjega izvajanja gospodarskih sankcij popustil. Na Pomolu majorja Stojana leže že dalj časa velike količine pšenice in fižola, ki bi se morale izvoziti v Italijo, a so sedaj v Splitu obležale.

Avstrija je znižala železniško prevoznino za prevoz premoga v Italijo za 40%.

Nemčija izvažala v Italijo vedno več blaga. Presežek nemškega izvoza nad njenim uvozom iz Italije, ki je znašal 18. oktobra še 18 milijonov, se je 24. oktobra povečal že na 30,3 milijona mark. Dočim je še 3. oktobra znašal dolg Nemčije v kliringu 4,6 milijona mark, so sedaj narasle njene terjatve na 76,3 milijona mark. Zaradi tako silno naraslega italijanskega dolga so novi krediti Nemčije Italiji skoraj onemogočeni.

Nemško-poljska trgovinska pogodba je bila podpisana. Še do leta 1934. je vladala med Poljsko in Nemčijo gospodarska vojna. Po novi pogodbi bo mogla Poljska izvažati v Nemčijo znatne količine deželnih pridelkov in sirov. Nemški listi pozdravljajo novo pogodbo, ker upajo, da se bo sedaj v Nemčiji nehala pomanjkanje živil.

Českoslovaška je kupila v Rumuniji 100 tisoč železniških pragov, čeprav so domači lesni proizvajalci proti temu nakupu protestirali. Rumunski pragi pa so bili za 10 odstotkov cenejši, poleg tega pa bo mogla

Krajevni poštni promet v povečani Ljubljani

S priključitvijo okoliških občin k Ljubljani so postali prebivalci na priključenem ozemlju tudi deležni vseh dobrot in vseh dolžnosti, ki jih imajo prebivalci Ljubljane. Ker se plačuje v krajevnem poštnem prometu za pisma, priporočnino in vrednostna pisma nižja pristojbina, je jasno, da velja ta znižana pristojbina tudi za vse prebivalce na novo priključenem ozemlju v prometu z Ljubljano. Ker pa se je dogajalo, da se pošta ni po tem ravnila, je Zbornica za TOI opozorila na to pošto direkcijsko, nakar je direkcija izdala vsem poštom na ozemlju Ljubljane nalog, da morajo smatrati pisma v prometu s kraji na ozemlju razširjene Ljubljane kot pisma v krajevnem prometu, za katera znaša za navadna pisma pristojbina 1 Din. Obenem je poslala pošto direkcijsko vsem ljubljanskim dnevnikom, »Trg. listu« in Zbornici še naslednje obvestilo:

Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razglasi:

»S priključitvijo celih ali delnih okoliških občin k mestni občini ljubljanski spadajo sedaj vse pošte na področju kraja Ljubljane v krajevni okoliš, ne glede na to, kako se ena ali druga pošta imenuje. Zato velja za pisma, ki so predana pri kakoli pošti na ozemlju mestne občine ljubljanske in so naslovljena v katerikoli kraj na ozemlju te občine, kateri kraj spada istočasno pod okoliš pošte, ki ima svoj sedež na ozemlju mestne občine ljubljanske, krajevna poštna pristojbina, to je 1 dinar za pisma do 20 gramov teže. Na ozemlju mestne občine ljubljanske je točasnno 10 pošt, in sicer 8 ljubljanskih (Ljubljana 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 in 8) ter pošti Moste in Vič. Do končne ureditve po-

dročnega in dostavnega okoliša teh pošt znaša torej pristojbina za pisma do 20 gr. teže v krajevnem in medsebojnem prometu s strankami v področju teh 10 pošt 1 dinar, če stanuje tudi naslovnik istočasno na ozemlju občine Ljubljane. Za kraje, ki spadajo pod pošto Dolenja Hrušica ali Ježica, a so na ozemlju ljubljanske občine, ne velja krajevna tarifa, ker sta imenovani pošti izven Ljubljane.

S tem pojasnilom se ne moremo zadovoljiti, ker nikakor ne gre, da bi bili nekateri prebivalci na novo priključenem ozemlju ljubljane prikrajšani ugodnosti, ki velja za krajevni promet. Naloga poštne uprave je, da tudi ona prilagodi razdelitev poštne področja novemu stanju, ki je nastalo s priključitvijo novega ozemlja Ljubljani. Ta priključitev in njene posledice so za vse obvezne in seveda tudi za vse državne urade ter zato tudi za pošto. Poleg tega pa je tudi preveč zahtevano, da bi moral vsak prebivalec Ljubljane vedeti, če je ta ali ona hiša na ozemlju ljubljane priključena k mestu ali ne. To pa bi moral vedeti, če noče izstaviť naslovnik svojega pisma nevarnosti, da plača dvojno manjkajočo pristojbino. Dolžnost poštne uprave je zato, da ona poskrbi, da velja za vse prebivalce na ozemlju ljubljane poštna pristojbina, ki je določena za krajevni promet. Upamo zato tudi, da bo pošta direkcijsko to tudi storila.

Obenem po pozivamo mestno poglavarstvo v Ljubljani, da se tudi ono zavzame za pravice prebivalcev na novo priključenem ozemlju in da stori primerne korake, da bo brez vsake utesnitve veljala na vsem ozemlju ljubljane znižana pristojbina krajevnega prometa.

Dobave-licitacije

Za gradnjo sodobnega kolovoza na državni cesti Kranj-Ljubljana od km 617-470 do km 618-304 se razpisuje 11. javna pismena ponudbena licitacija na dan 7. decembra v prostorih gradbene sekcije za gradnjo državne ceste Kranj-Ljubljana v Ljubljani, Kongresni trg. Uradno je odmerjen proračunski znesek 667.865 Din. Podroben razpis je objavljen v »Službenem listu« z dne 13. novembra.

Gradbeni oddelek Direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 15. novembra ponudbe o dobavi kotnega železa, bločnih verig in žičnih podvlačilnikov.

Strojni oddelek Direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 23. novembra ponudbe o dobavi samotnega materija in samotne opeke.

(Pogoji so na vpogled pri navedenih izdelkih.)

Dne 22. novembra bo pri štabu 2. bataljona 2. pontonirskega polka v Ptuj ušna licitacija za dobavo 3000 kg fižola, 600 kg ješprenjčka, 1200 kg testenin, 2000 kg riža in 850 kg zdroba. (Pogoji so na vpogled pri istem polku.)

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 20. novembra ponudbe o dobavi 10 tisoč kilogramov ovsa.

Les se bo prodal z ofertno licitacijo dne 22. novembra pri Direkciji šum v Zagrebu. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri direkciji.)

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 28. novembra ponudbe o dobavi 250 m balat-jermen, 100 slamaric, 40 odev, 100 m amerikkanskega platna ter svinčenih cevi.

(Predmetni oglasj z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesantom na vpogled.)

Doma in po svetu

Na kongresu naših izseljenških organizacij iz Belgije, Holandske, Nemčije, Francije in Luksemburga je bila sprejeta resolucija, v kateri se z največjo odločnostjo zavrača laž, kakor da bi bili naši izseljenci kakorkoli zapleteni v marsejsko zaroto.

Zveza trgovskih združenj Vrhbaske banovine s sedežem v Banji Lukki je bila ustanovljena.

Upravni odbor Mednarodne trgovinske zbornice v Parizu ima svojo sejo 15. novembra v Parizu. Seje se bodo udeležili delegati iz 30 držav.

Novi motorni vagoni so postavljeni v promet na progi Beograd-Ruma. Ti vagoni dosežejo hitrost 96 km in veljajo po 1 milijon 600.000 Din. Motorni vagoni pridejo v promet tudi na progah Beograd-Kraljevo in Beograd-Noví Sad. Zakaj ne tudi v Sloveniji?

V Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Nišu je bil aretiran inkasant, ker je poneveril večjo vsoto.

Prvo dunajsko konzumno društvo, ki je bilo ustanovljeno pred 73 leti in ki ima še danes 28.000 članov, je začelo v plačilne težkoče ter je moralo zaprositi za prisilno poravnavo. Društvo ponuja 50odstotno kvoto. Vsa aktivna društva znašajo 1.1 milijona šilingov.

Čehoslovaki postavijo v Zenici velike plavže ter so bila v ta namen vodena pogajanja te dni ugodno zaključena.

Deficit madžarskih železnice je dosegel v prvih devetih mesecih t. l. že znesek 400 milijonov Din.

Klirinški promet med Švico in Jugoslavijo

Pri jugoslovanski Narodni banki so bili v korist švicarskih upnikov vplačani naslednji zneski, ki pa zbog pomanjkanja protiplačil še niso mogli biti nakazani:

dne 30. septembra	sfr. 768.628.—
dne 7. oktobra	sfr. 723.516.—
dne 15. oktobra	sfr. 667.161.—
dne 23. oktobra	sfr. 695.448.—

Zadnje izplačano nakazilo nosi številko 21.091 z dne 11. septembra 1935.

Ugodnosti za potovanja v Švico

Švicarska centrala za promet tujcev organizira v prihodnji zimi skupno z najvažnejšimi potniškimi uradi inozemstva cenena pavalna potovanja. Cene, računene na bazi novo znižanih minimalnih hotelskih pristojbin in ravno tako novo znižanih, izredno ugodnih železniških tarif za izletniške družbe, bodo tako nizke, da bo vsakdo mogel svoje počitnice preživeti v Švici, najlepšem zimsko-sportnem rajju sveta.

Posebne cene za bencin za inozemske avtomobiliste v Švici. V smislu zaključka Švicarskega zveznega sveta se je prodajal inozemskim avtomobilistom, ki so se zadrževali v Švici najmanj tri dni, v letošnjem poletju bencin po znižani ceni, in sicer za 0-06 sfr. po litru ceneje. Ta uredba je veljala do 31. oktobra 1935 ter ni veljala na promet z družabnimi avtomobili. Rok je sedaj podaljšan do 29. februarja 1936.

Tržna poročila

Vinski trg

Zelo se občuti na trgu pomanjkanje denarja. Tako nakupujejo gostilničarji vino navadno le za tekoče potrebe. Tudi povprašujejo predvsem po cenah vlinih.

Kupčija je bila doslej še slaba in ker vinogradniki nujno potrebujejo denar, morajo prodajati vino tudi po nizkih cenah. Povprečno se plačujejo v Haložah navadna namizna vina po 2-50—3 Din, srednja po 3—3-50 in sortirana po 4-50—5 Din liter. Bizeljska rdeča in bela vina so povprečno po pol dinarja dražja. Dolenjski cvček in zlasti belokranjska črnina, ki sta boljše koleni, se povprečno prodajata po 3-75 do 5 Din. V Ptuj so cene precej iste ko v Haložah. Kvalitetna vina se plačujejo po 4—5 Din za liter. Povpraševanje po vinu ni veliko in prodane so bile primeroma zelo majhne količine.

Okoli Ormoža, kjer je vino prav dobre kvalitete, se je plačeval mošt do največ 6 Din za liter in je pričakovati, da bodo dosegla vina za pol dinarja višjo ceno.

Mariborski svinjski sejem

Na svinjski sejem dne 8. novembra 1935 je bilo pripeljanih 338 svinj; cene so bile te: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari po 40 do 50 Din, 7 do 9 tednov po 60 do 80, 3 do 4 mesece po 120 do 160, 5 do 7 mesecev po 200 do 260, 8 do 10 mesecev po 300 do 360, 1 leto stari po 480 do 600 Din; 1 kg žive teže 4-50 do 5-50, mrtve teže 7-50 do 10 Din. — Prodanih je bilo 128 svinj.

Radio-Ljubljana

Petek, dne 15. nov. 11.00 Šolska ura — 12.00 Revija glasbil (plošče) — 12.45 Vremenska napoved, poročila — 13.00 Napoved časa, objava sporeda — 13.15 Radijski orkester — 14.00 Vrem. poročilo, borzni tečaji — 18.00 O zakoniti odpravi plodu (ga. prof. Dora Vodnikova) — 18.20 Slovitve pevke (plošče) — 18.40 Delavsko predavanje: Med rudarji (g. Smersu Rudolf) — 19.00 Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30 Nacionalna ura — 20.00 Večer hrvaške glasbe, sodelujejo Jean Franzl, op. tenor, radijski orkester in mandolinistični sekstet — 20.00 Čas, vremenska napoved, poročila — 22.15 Odmevi iz raznih oper (radijski orkester).

Sobota, dne 16. nov. 12.00 Plošče — 12.45 Vremenska napoved, poročila — 13.00 Čas, obvestila — 13.15 Okroglice in poskočnice (plošče) — 14.00 Vremensko poročilo, borzni tečaji — 18.00 Radijski orkester — 18.40 Znanje-politična vprašanja (dr. Al. Kuhar) — 19.00 Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30 Nacionalna ura — 20.00 Od Kamnika do Kranja (sodelujejo: Vodnik, člani rad. dram. studija, fantovski kvartet, šramel in plošče) — 22.00 Čas, vremenska napoved, poročila — 22.15 Pojoča žaga (izvaja g. Pino Muser) s spremljevanjem radijskega orkestra.

Štev. 11.463/II.

Nabava.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje na dan 27. novembra 1935 nabavo 300 m gumijastega kabla izvedbe N. S. H. 4 x 6 m/m². Natančnejši dobavni pogoji pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje, dne 9. novembra 1935.

Štev. 11.392/II.

Nabava.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje na dan 27. novembra 1935 nabavo 380 m kabla 3 x 60 m/m² do 1000 V. Natančnejši pogoji se dobijo pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje, dne 9. novembra 1935.

Za vse naše vloge in obveze
lamti
z vsem premoženjem
in vso davčno močjo
Dravska banovina

KDOR VARČUJE
SIVIH LAS SE
OBVARUJE

HRANILNICA
DRAVSKE
BANOVINE
LJUBLJANA
MARIBOR
CELJE

Naročite in širite
"Trgovski list"!

KLIŠEJE

vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
kišarna
ST-DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE

TISKARNE
reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi poizredno nizkih cenah: Salda-konte, štrace, jourmale, šolske zvezke, mane, odjemalne knjižice, risalne bloke itd